

Varikon polttoainejakelupisteen jatkotoimenpiteet, maaperäriskien hallinta ja polttoainehuollon turvaaminen

kaympltk 07.05.2026

503/10.03.01.03/2026

Päätös

Esittelijä kaupunkiympäristöjohtaja Houhala, Keijo

Päätösehdotus Kaupunkiympäristölautakunta päättää todeta, että varikon polttonestepisteen saneerauksen valmistelu toteutetaan siten, että jakeluasema ympäristöineen saatetaan nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (314/2020) mukaiseksi.

Toimivalta Hallintosäntö 5 luku 23 §

Valmistelija kuntatekniikkapäällikkö Ari Matteenen, p. 050 049 7251, kehitysinsinööri Eija Grönqvist, p. 044 769 4313, kaupunkiympäristöjohtaja Keijo Houhala, p. 050 091 8597 ja Heinolan Tilapalvelut Oy kiinteistöpäällikkö Jari Kuosa, p. 044 797 6859 etunimi.sukunimi@heinola.fi

Valmistelu Ympäristönsuojeluviranomainen on 5.3.2026 kehottanut kaupunkia toimittamaan viimeistään 31.5.2026 suunnitelman varikon jakeluaseman saattamisesta nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (314/2020) mukaiseksi tai vaihtoehtoisesti suunnitelman jakeluaseman käytöstä poistamisesta sekä mahdollisten maaperän kunnostustoimenpiteiden toteuttamisesta.

Kehotuksen perusteena on, että varikon polttonestepiste ei nykytilassaan täytä asetuksen mukaisia teknisiä ja ympäristönsuojelullisia vaatimuksia. Jakelualueen rakenteissa, viemäröinnissä, öljynerotuksessa sekä vuodonvalvonnassa on todettu puutteita. Jakeluasema on mahdollista saattaa asetuksen vaatimusten mukaiseksi saneeraamalla sen tekniset rakenteet ja ympäristönsuojelujärjestelmät. Viranomaiskehotuksen johdosta investoinnin ajoitusta ja toteutustapaa arvioidaan.

Mikäli saneerausta ja tarvittavia kunnostustoimia ei toteuteta, ympäristönsuojeluviranomainen velvoittaa toiminnanharjoittajan poistamaan jakeluaseman käytöstä. Tällöin säiliö ja siihen liittyvät rakenteet tulee purkaa, alueen maaperä tutkia ja mahdolliset pilaantuneet maat (PIMA) kunnostaa viranomaisohjeiden mukaisesti. Lopullinen kustannustaso selviää vasta maaperätutkimusten jälkeen

ja voi vaihdella merkittävästi pilaantumisen laajuudesta riippuen, mikä sisältää myös kustannusriskiä kaupungille.

Kaupungin varikon polttoainesäiliö on ollut keskeinen osa kaupungin operatiivista huoltovarmuutta sekä toimintakyvyn ja jatkuvuudenhallinnan varmistamista jo 1950-luvulta lähtien. Se on turvannut erityisesti katujen talvihoidon, kunnallistekniikan ylläpidon, kiinteistöjen kunnossapidon sekä muiden kriittisten tukipalvelujen toiminnan. Oman jakeluaseman ylläpitoon liittyy kuitenkin myös teknisiä ja ympäristöriskejä sekä vastuu käyttövarmuudesta, valvonnasta ja järjestelmien ajantasaisuudesta.

Säiliö on mahdollistanut työtilanteesta ja vuodenajasta riippuen useiden viikkojen käyttöajan, mikä on antanut kaupungille reagointiaikaa erilaisissa häiriötilanteissa sekä mahdollistanut kriittisten toimintojen priorisoinnin. Häiriötilanteita voivat olla esimerkiksi laajat sähkökatkot, polttoaineen jakeluhäiriöt markkinaehtoisessa jakeluverkossa, logistiset häiriöt kuljetusketjuissa tai poikkeukselliset sääolosuhteet.

Lisäksi oma polttoainevarasto on mahdollistanut polttoaineen hankinnan suurempina erinä, mikä on parantanut hankintojen kustannustehokkuutta ja hintavakautta. Varikon sijainti on myös minimoinut kaluston tankkauksesta aiheutuvat siirtymämatkat, mikä on tehostanut operatiivista toimintaa, vähentänyt työaikaan kohdistuvaa hukkaa sekä pienentänyt polttoaineen kulutusta ja päästöjä.

Markkinaehtoiseen tankkaukseen siirtyminen edellyttää käytännössä polttoainekorttien ja sopimusjärjestelyjen ajoneuvokohtaista käyttöönottoa ja maksukortit on jo hankittu. Samalla oman jakeluinfrastruktuurin investointi- ja ylläpitokustannukset sekä poistot vähenevät. Markkinaehtoinen jakeluverkosto on valtakunnallisesti kattava ja mahdollistaa normaalitilanteessa polttoaineen saatavuuden useista vaihtoehtoisista jakelupisteistä, mikä lisää hankinnan joustavuutta ja vähentää yksittäiseen jakelupisteeseen liittyvää riippuvuutta.

Toimintamalli lisää kuitenkin riippuvuutta markkinaehtoisesta jakeluverkosta erityisesti häiriö- ja priorisointitilanteissa, jolloin polttoaineen saatavuus voi heikentyä tai viivästyä. Tällöin polttoaineen käytön priorisointi kaupungin kriittisiin toimintoihin ei välttämättä ole mahdollista, vaikka jakelusta olisi tehty sopimusjärjestelyjä. Lisäksi tankkauksen siirtyminen ulkopuolisiin jakelupisteisiin voi pidentää kaluston siirtymämatkoja, mikä heikentää operatiivista tehokkuutta ja kaluston käytettävyyttä erityisesti kiireellisissä tehtävissä. Ratkaisu edellyttää siten varautumisen näkökulmasta hyväksyttävän riskitason määrittelyä suhteessa kaupungin kriittisten palvelujen toimintavarmuuteen.

Polttoainehuollon järjestämisessä voidaan hyödyntää omaa varautumista, palveluntuottajiin perustuvaa varautumista sekä markkinaehtoista hankintaa, joita voidaan myös yhdistää

sopimusperusteisesti. Näitä toimintamalleja hyödynnetään jo osittain rinnakkain nykytilanteessa. Ratkaisussa on siten kyse toimintamallien painotuksesta ja yhteensovittamisesta suhteessa kaupungin toimintakykyä, kustannustehokkuutta ja hyväksyttävää riskitasoa koskeviin tavoitteisiin.

Keskustelussa 11.3.2026 Huoltovarmuuskeskus totesi, että paikallinen polttoainevarautuminen tukee toiminnan jatkuvuutta häiriötilanteissa. Mikäli varautumista ei toteuteta, korostuu tarve suunnitella toimintojen järjestämistä tilanteissa, joissa palveluja joudutaan polttoaineen saatavuushäiriöiden vuoksi supistamaan, siirtämään tai keskeyttämään.

Mikäli jakeluaseman saneeraus ympäristömääräysten mukaisesti toteutettaisiin, tulee saneeraus käsitellä investointihankkeena. PIMA-maiden kunnostus käsitellään tässä pykälässä erillisenä käyttötalousasiana, ympäristön kunnostustoimenpiteenä. Molemmat kuvatut asiat edellyttävät määrärahojen kohdentamista. Jakeluaseman käytöstä poistamiseen liittyvät purku- ja maaperän kunnostustoimenpiteet ovat luonteeltaan käyttötalousmenoja, joihin on varauduttu kaupungin vuoden 2025 tilinpäätökseen sisältyvällä määrärahavarauksella.

Edellä kuvattujen vaihtoehtojen välillä on siten vaikutuksia sekä investointiohjelmaan että käyttötalouden toteumaan, mutta myös varautumiseen.

Ympäristönsuojelulainsäädännön edellyttämät jakeluaseman rakenteita ja ympäristönsuojelujärjestelmiä koskevat toimenpiteet käynnistetään viranomaiskehotuksen mukaisesti. Toimenpiteisiin käytetään kaupungin vuoden 2025 tilinpäätökseen sisältyvää 200 000 euron määrärahavarausta, jotta aseman käytöstä poistamiseen liittyvät purku- ja kunnostustoimenpiteet voidaan toteuttaa viranomaisvaatimusten mukaisesti.

Koska kaupunginhallitus on kehottanut kaupunkiympäristölautakuntaa muuttamaan käyttösuunnitelmapäätöstä, varikon polttoainepisteen saneerausta ei voida toteuttaa.

PIMA-maiden kunnostuksen käyttötalousmenot katetaan kaupungin tilinpäätökseen sisältyvästä määrärahavarauksesta, eikä muutos lisää lähtökohtaisesti talousarvion määrärahoja.

Pöytäkirjan liitteenä on

- ehdotus Kaupunkiympäristön palvelualueen käyttösuunnitelmaksi v. 2026,
- talousarvion täytäntöönpano-ohje 2026.

Tiedoksianto

sähköposti

vastuualuejohtajat
tulosityksiköjohtajat
kehitysinsinööri
taloustuki

